

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt tirsdag den 8. januar 2019

Sag 87/2018

B

(advokat Linda Lange Kastholm, beskikket)

mod

Basisbank A/S

(advokat Ulrik Bayer)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Fogedretten i Holbæk den 22. september 2017 og af Østre Landsrets 9. afdeling den 14. december 2017.

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Marianne Højgaard Pedersen, Poul Dahl Jensen, Henrik Waaben, Michael Rekling og Kurt Rasmussen.

Påstande

Kærende, B, har nedlagt påstand om stadfæstelse af fogedrettens kendelse.

Indkærede, Basisbank A/S, har nedlagt påstand om stadfæstelse af landsrettens kendelse.

Sagsfremstilling

Ved lånedokument af 7. februar 2017 blev der optaget et lån hos Basisbank A/S på 43.200 kr. Lånedokumentet blev underskrevet ved brug af Bs NemID. Basisbank havde forinden modtaget en låneansøgning, der var udfyldt med Bs navn, CPR-nr. og adresse og oplysning om en mailadresse, hvortil lånedokumentet kunne fremsendes. Provenuet blev udbetalt til Bs konto i en anden bank.

Basisbank søgte efterfølgende det digitale lånedokument tvangsfuldbyrdet hos B ved Fogedretten i Holbæk.

I forbindelse med fogedrettens behandling af sagen har B afgivet forklaring. Af forklaringen fremgår bl.a.:

”Han forklarede ..., at han d. 7. februar 2017 blev kontaktet af hans venner på Facebook, Cog D (ikke kendt efternavn). De kender en person ved navn ”E”, og denne havde brug for hjælp til at få hævet 40.000 kr. B blev hentet i Kalundborg fra skole og kørt til Holbæk, hvor han mødte ”E” på havnen.

C og D sagde, at han skulle udlevere sit CPR, sit NemID og kontooplysninger. Han fik at vide, at det skulle bruges for, at pengene kunne hæves til E, der skal have dem i kontanter.

Han fik flere gange at vide, at han skulle gøre, som de (D og C) sagde, ”fordi hvis E ikke fik det, som han ville have det, kunne han godt finde på at gøre noget, der ikke er så godt”, eller noget i den retning.

B følte sig truet/presset til at udlevere sine personlige oplysninger, herunder brugernavn og password til NemID.

Han hævede 40.000 kr. fra sin konto i Sparekassen Sjælland senere samme dag og gav de 40.000 kr. i kontanter til E. Han fik 3.000 kr. i kontanter for at gøre det, men blev først om aftenen klar over, at det var penge, der var udbetalt via et gældsbeleg, der var oprettet i hans navn via internettet. Dette var han ikke klar over, da han gav oplysningerne til D og C. Men om aftenen undrede han sig over, hvor pengene var kommet fra.

Det er ikke hans mobil nr., der er anført på gældsbelegget. Han ved ikke, hvem der har det anførte nr.

Han havde fået at vide, at det handlede om at ”at få penge ud fra en konto”, og at de skulle bruge hans NemID, for at det kunne lade sig gøre.

Han anmeldte forholdet til politiet næste dag og fremlagde under fogedmødet diverse dokumenter til dokumentation herfor. Han har først modtaget kvittering for anmeldelsen den 6. september 2017, efter at han har rykket politiet for den.

Han har fået oplyst, at sagen er overgivet til efterforskning i Roskilde politis afdeling for økonomisk kriminalitet. Men han har ikke kunnet få kontakt til denne afdeling den seneste uge, hvor han har forsøgt at få at vide, hvor langt sagen er nået.

B kender andre, der har været udsat for samme hændelsesforløb. Det er”

Fogedretten i Holbæk traf afgørelse den 22. september 2017. Fogedretten nægtede at fremme begæringen om udlæg, og i afgørelsen anføres det bl.a.:

”B har i fogedretten under strafansvar afgivet en detaljeret forklaring om forløbet d. 7. februar 2017, og at han ikke var vidende om, at hans personlige oplysninger i relation til NemID blev anvendt til at oprette et gældsbrief i hans navn. Hans forklaring i retten støttes af de oplysninger, han har givet over for politiet, da han anmeldte forholdet dagen efter hændelsen, dvs. d. 8. februar 2017, hvilket er dokumenteret ved fremlæggelse af mail.

På baggrund heraf finder fogedretten det betænkeligt at fremme sagen på baggrund af det fremlagte digitale gældsbrief, jf. Rpl. § 501, stk. 1.”

Basisbank kærede fogedrettens afgørelse til Østre Landsret, som den 14. december 2017 op-hævede afgørelsen og hjemviste sagen med henblik på fremme af udlægsforretningen. I landsrettens afgørelse anføres det bl.a.:

”B har i fogedretten forklaret, at han udleverede sit cpr. nr. og NemID, herunder brugernavn og password, til to venner fra Facebook, og at han fik at vide, at oplysningerne skulle bruges til at hæve 40.000 kr., som en ham ukendt person ved navn E havde brug for hjælp til at få hævet. Han har endvidere forklaret, at han følte sig truet til at udlevere de nævnte oplysninger, og at han senere samme dag fra sin konto hævede 40.000 kr., som han gav til E i kontanter, hvorefter han fik 3.000 kr. Landsretten finder, at B ved at udlevere de nævnte oplysninger og ved – uanset at han efter sin forklaring havde følt sig truet til at udlevere oplysningerne – senere samme dag at hæve 40.000 kr. og udlevere til E uden forinden at foranstalte nærmere undersøgelse af, hvorfra dette beløb, der stod på hans konto, stammede, har udvist en sådan grad af uagtsomhed, at han i forhold til Basisbank A/S hæfter for låneoptagelsen.”

Anbringender

B har anført navnlig, at han ikke selv optog lånet hos Basisbank eller gav samtykke hertil, hvorfor han ikke er skyldner for lånet. Der foreligger derfor ikke et fundament efter retsplejelovens § 478, stk. 1, nr. 5, som kan danne grundlag for tvangsfuldbyrdelse ved fogedretten.

Han hæfter heller ikke for lånet. Han blev presset til at udlevere sine NemID-oplysninger ved trussel om umiddelbar anvendelse af vold. Låneaftalen kan derfor ikke anses for bindende for ham, jf. aftalelovens § 28, stk. 1. Da han hævede pengene, var han ikke klar over, at der var tale om et låneprovenu, men troede, at der var tale om penge, som var trukket ud af et konkursramt firma. Han havde ikke grund til at tro, at de udleverede NemID-oplysninger kunne misbruges til optagelse af lån i en sådan størrelsesorden. Han gav ikke herved tredjemand fuldmagt til at disponere på sine vegne. Han handlede heller ikke erstatningspådragende ved ikke at spærre sit NemID straks efter udleveringen til tredjemand. Han var i de første timer

efter udleveringen fortsat omgivet af gerningsmanden og dennes tilhængere og var således fortsat under trussel om umiddelbar anvendelse af vold.

Han tilhører en gruppe af resourcesvage borgere i samfundet, som ikke er i stand til at varetage egne interesser i forbindelse med brugen af digital signatur. Denne gruppes retssikkerhed er truet af NemID-systemet, som har vist sig at være langt lettere at misbruge end det tidligere system med personlig underskrift.

Basisbank var bekendt med, at den form for bedrageri, som han blev udsat for, fandt sted igen og igen. Til trods for, at Basisbank sad inde med denne viden, gjorde banken intet forsøg på at verificere identiteten på låntagerne. Basisbank udviste herved et vist mål af egen skyld.

Ved den lemfældige forretningsgang holdt Basisbank sig desuden for egen vindings skyld i bevidst uvidenhed om svig. Da Basisbank burde have indset, at den erklæring, som blev afgivet over for Basisbank i forbindelse med låntagningen, kunne være fremkaldt ved svig fra tredjemand side, og da Basisbank intet gjorde for at afkræfte dette, er erklæringen ikke bindende for afgiveren, jf. aftalelovens § 30, stk. 1, eller en analogi heraf.

Basisbank A/S har anført navnlig, at lånet blev optaget af B personligt eller med ham som aktivt medvirkende. Lånedokumentet blev underskrevet med hans NemID, og det påhviler herefter ham at bevise, at lånet blev optaget af tredjemand uden hans medvirken. Han har ikke løftet denne bevisbyrde. Han har således ikke dokumenteret, at han blev presset til at udlevere sine NemID-oplysninger. Lånedokumentet opfylder allerede af den grund betingelserne for at kunne danne grundlag for udlæg, jf. retsplejelovens § 478, stk. 1, nr. 5.

Hvis det lægges til grund, at lånet ikke blev optaget af B eller med hans medvirken, gøres det gældende, at han hæfter for Basisbanks tilgodehavende, og at lånedokumentet derfor fortsat opfylder betingelserne for at kunne danne grundlag for udlæg hos ham.

Det følger således af Bs forklaring, at han udleverede sine strengt fortrolige NemID-oplysninger til en ham ukendt person. Han vidste eller burde have vidst, at tredjemand herved ville gøre brug af oplysningerne. Senere samme dag hævdede han sågar låneprovenuet og udleverede det til den pågældende tredjemand. Han kan ikke have troet, at pengene stammede fra et

konkursbo. Han havde en særlig forpligtelse til at reagere ved at spærre sit NemID. På trods heraf spærrede han først sit NemID dagen efter. Han gav derved tredjemand fuldmagt til at disponere på sine vegne. Han hæfter derfor for lånet. Han har ikke løftet bevisbyrden for, at han blev tvunget til at udlevere NemID-oplysningerne, men selv hvis dette var tilfældet, burde han i henhold til aftalelovens § 28, stk. 2, have reageret uden ugrundet ophold efter, at tvangen var ophørt, hvis han ønskede at påberåbe sig tvangen.

B handlede endvidere erstatningspådragende, og også af den grund hæfter han for Basisbanks tilgodehavende. Han blev ikke presset til at udlevere sine NemID-oplysninger, og han handlede derfor erstatningspådragende ved at muliggøre tredjemands brug af de dybt fortrolige oplysninger.

Basisbank agerede i overensstemmelse med såvel de for brugen af NemID fastsatte retningslinjer som praksis inden for den finansielle sektor. Basisbank havde desuden ikke anledning til at foranstalte nærmere undersøgelser inden ydelsen af lånet. Basisbank udviste således ikke egen skyld.

Retsgrundlag

Efter retsplejelovens § 478, stk. 1, nr. 5, kan tvangsfuldbyrdelse ske på grundlag af gældsbreve, når det udtrykkeligt er bestemt i dokumentet, at det kan tjene som grundlag for fuldbyrdelse.

Efter § 478, stk. 4, 1. pkt., kan der i de i stk. 1, nr. 4-7, nævnte tilfælde foretages fuldbyrdelse hos enhver, der ved sin underskrift på dokumentet har forpligtet sig som skyldner, selvskyldnerkautionist eller pantsætter. I medfør af § 478, stk. 4, 2. pkt., kan underskriften på gælds-brevet i de tilfælde, der er nævnt i stk. 1, nr. 4 og 5, være tilføjet digitalt.

Bestemmelsen i § 478, stk. 4, 2. pkt., blev indsat ved lov nr. 737 af 25. juni 2014 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love. I lovforslagets almindelige bemærkninger er anført (Folketingstidende 2013-14, Tillæg A, lovforslag L 178, s. 74-76):

”5. Tvangsfuldbyrdelse på baggrund af digitale dokumenter

5.1 Indledning

...

Reglerne i retsplejeloven og kreditaftaleloven om tvangsfuldbyrdelse bør efter Justitsministeriets opfattelse tage højde for, at samfundet i øget grad er blevet digitaliseret, og at borgere og virksomheder i vidt omfang indgår aftaler i elektronisk form. Det bør på denne baggrund ikke være underskriftens form, der er afgørende for, om en kreditor i henhold til et udenretligt skriftligt forlig, gælds brev eller kreditkøbekontrakt, der i øvrigt opfylder retsplejelovens eller kreditaftalelovens bestemmelser, kan inddrive sit krav ved fogedretten. Digitale underskrifter bør derfor for disse dokumenters vedkommende i fogedretlig henseende sidestilles med traditionelle underskrifter, og det bør være muligt at fuldbyrde krav i henhold til sådanne dokumenter, selv om der ikke kan indleveres eller fremlægges et originalt dokument i traditionel forstand.

5.1.3. Med lovforslaget skabes der hjemmel til, at der kan ske tvangsfuldbyrdelse på grundlag af udenretlige skriftlige forlig og gælds breve, som er underskrevet ved brug af digital signatur. Disse digitale udlægsgrundlag kan herefter tvangsfuldbyrdes efter de samme regler, som gælder for udenretlige skriftlige forlig og gælds breve, der er underskrevet på traditionel vis, forudsat at retsplejelovens øvrige betingelser herfor er opfyldt.

...

5.3. Anvendelse af digital signatur

...

5.3.4. For så vidt angår spørgsmålet om retsvirkningerne ved anvendelse af digital signatur har Udvalget om retsvirkninger af digital signatur mv. afgivet betænkning nr. 1456/2004 om e-signaturs retsvirkninger. Udvalget, der var nedsat af Justitsministeriet i samråd med det daværende Forskningsministerium, havde bl.a. til opgave at vurdere spørgsmålet om lovregulering af digitalt signerede meddelelsers retsvirkning.

Det anføres i betænkningen, at brugen af digital signatur kun i teknisk henseende adskiller sig fra brugen af håndskrevne underskrifter. Brugen af moderne teknik til at udføre selve underskriftshandlingen medfører således i almindelighed ikke nogen ændring i forhold til de regler, som angiver retsvirkningen af den pågældende underskrift. Det afgørende er således tilkendegivelsen gennem handling eller unkladelse af en vilje til at blive forpligtet. En digital signatur må derfor i almindelighed sidestilles med en almindelig papirbaseret underskrift, og der er efter udvalgets opfattelse ikke nogen grund til at knytte særlige retsvirkninger til aftaler, retshandler eller meddelelser, der afgives med digital signatur.

5.4. Lovforslagets udformning

5.4.1. Digital underskrift

...

Med lovforslaget foreslås det på denne baggrund, at der i retsplejeloven skabes hjemmel til, at der kan ske tvangsfuldbyrdelse på grundlag af udenretlige skriftlige forlig og gældsbreve, som er underskrevet ved brug af digital signatur.

For så vidt angår udenretlige skriftlige forlig og gældsbreve, der er underskrevet digitalt, vil det efter lovforslaget være en betingelse for, at disse kan tjene som grundlag for fuldbyrdelse, at retsplejelovens regler i øvrigt er opfyldt, jf. retsplejelovens § 478, stk. 1, nr. 4 og 5. Digitalt underskrevne udenretlige forlig skal således vedrøre forfalden gæld, ligesom det i forliget og gælds brevet udtrykkeligt skal være bestemt, at det kan tjene som grundlag for fuldbyrdelse.

...

5.4.3. Indsigelser mod den digitale signatur eller indholdet af den skriftlige repræsentation af dokumentet

5.4.3.1. En digital signatur er et elektronisk redskab, som benyttes til digitalt at signere en meddelelse, således at modtageren kan konstatere meddelelsens autenticitet (dvs. identiteten af meddelelsens afsender) og meddelelsens integritet (dvs. at meddelelsens indhold ikke er blevet ændret efter signeringen). Autenticiteten og integriteten af et digitalt dokument sikres ved hjælp af en bestemt regnemetode kaldet hashværdien, der omdanner dokumentet til en talrække. Denne talrække kan afkodes ved hjælp af de funktioner, der er indbygget i den digitale signatur. Det er usandsynligt, at forskellige digitale dokumenter omdannes til den samme hashværdi, og det er ligeledes usandsynligt, at indholdet af et digitalt dokument kan udledes ud fra hashværdien. Dermed opnår modtageren af dokumentet en høj grad af sikkerhed for rigtigheden af dokumentets indhold.

5.4.3.2. Fogedretten står frit ved bedømmelsen af de fremlagte beviser, men fogedretten kan ifølge retsplejelovens § 501, stk. 4, nægte en bevisførelse, som på grund af dens omfang eller beskaffenhed eller af andre grunde bør ske under almindelig rettergang ... Hvis det efter bevisførelsen i henhold til retsplejelovens § 501, stk. 4, findes betænkeligt at fremme en anmodning om udlæg på grundlag af et digitalt underskrevet udenretligt skriftligt forlig eller gælds brev, skal fogedretten nægte at efterkomme fordringshaverens anmodning, jf. § 501, stk. 1.

...

Reglerne om bevisførelse indebærer, at hvis rekvisitus (den, som kravet er rettet imod) under en fogedforretning gør indsigelse mod grundlaget for fuldbyrdelsen, jf. retsplejelovens §§ 501 eller 597, må rekvirenten løfte bevisbyrden for, at det er rekvisitus, der under anvendelse af sin gyldige digitale signatur har underskrevet det pågældende dokument, eller at dokumentet på tidspunktet for dets underskrivelse havde det eksakte indhold, der fremgår af den skriftlige repræsentation af dokumentet.

Rekvirentens bevisbyrde vil alt efter omstændighederne f.eks. kunne tænkes løftet ved, at der føres bevis for den digitale signatur's gyldighed og tilknytning til rekvisitus samt det pågældende dokument, eller at det dokumenteres, at det elektroniske system, der er etableret for dokumentets underskrivning er indrettet og sikret på en betryggende måde. Endvidere kan fogedretten tillægge det vægt, at rekvisitus ikke tidligere har fremsat indsigelser mod signaturen eller dokumentets indhold, hvis rekvisitus tidligere er blevet forevist dette eller har fået tilsendt en repræsentation heraf.”

Som det fremgår, er der i lovforslagets pkt. 5.3.4 henvist til betænkning nr. 1456/2004 om e-signatures retsvirkninger. Følgende fremgår af betænkningens s. 104-110:

”7.4. Uberettiget brug af andres digitale signatur

...

7.4.2. Udvalgets vurdering af gældende ret

Det klare udgangspunkt i dansk ret er, at man ikke bliver aftaleretligt forpligtet af en erklæring, der uberettiget afgives i ens navn (falsk) eller ændres efter afgivelsen (forfalskning). Falsk og forfalskning kan gøres gældende som ugyldighedsgrund også over for en løftemodtager i god tro. Et løfte binder med andre ord kun den, der har afgivet det, eller som har givet en anden fuldmagt til at afgive det.

Der kan dog rent undtagelsesvist tænkes at opstå situationer, hvor den pågældende uanset falsk eller forfalskning bliver aftaleretligt forpligtet, nemlig i tilfælde, hvor den pågældende har foretaget en handling eller undladelse, som af løftemodtageren kan opfattes som indforståelse med at være bundet. Den, der ikke i rimeligt omfang søger at modvirke, at andre afgiver falske eller forfalskede erklæringer i sit navn, kan endvidere efter omstændighederne herved tænkes at pådrage sig erstatningsansvar over for den, der i god tro modtager og stoler på sådanne erklæringer. I sammenhæng hermed er det omdiskuteret, i hvilket omfang der i relation til falske/forfalskede erklæringer gælder en reklamationspligt.

Disse almindelige aftaleretlige regler gælder også for aftaler, retshandler eller meddelelser, som uberettiget underskrives med en andens digitale signatur. Certifikatindehaveren vil således som altovervejende hovedregel ikke være bundet af en erklæring, som er afgivet af en tredjemand, der uberettiget har fået adgang til den private nøgle. Det er principielt uden betydning for den aftaleretlige bundethed, om certifikatindehaveren reklamerer over for modtageren af erklæringen, altså giver denne meddelelse om, at der foreligger falsk.

For så vidt angår spørgsmålet om, i hvilke tilfælde en certifikatindehaver bliver bundet ved efterfølgende at have godkendt en (uberettiget) disposition i certifikatindehaverens navn, ses der ikke at være særlige forhold, der gør sig gældende for dispositioner, der er foretaget ved brug af digital signatur. ...

Det er kun *uberettiget* brug af en andens underskrift eller digitale signatur, som bevirker, at dokumenter, herunder elektroniske dokumenter, er falske. Har certifikatindehaveren givet den anden person fuldmagt til at anvende sin digitale signatur til at indgå det pågældende retsforhold i certifikatindehaverens navn ved hjælp af dennes digitale signatur, og er modtageren af erklæringen i god tro, vil certifikatindehaveren i overensstemmelse med almindelige regler om fuldmagtsforhold kunne blive forpligtet. Det samme gælder, hvis certifikatindehaveren efterfølgende godkender dispositionen enten udtryk-

keligt eller ved ord eller handlinger, som af løftemodtageren med rette må opfattes som en sådan godkendelse.

Det er mere uklart, hvornår en certifikatindehavers handlinger, der sætter tredjemand i stand til at identificere sig som certifikatindehaveren, vil kunne tages som udtryk for en tilkendegivelse fra certifikatindehaveren om, at den pågældende tredjemand udstyres med en bemyndigelse til at disponere på certifikatindehaverens vegne. Om der er tale om et fuldmagtsforhold, må således i første række bero på en nærmere fortolkning af aftaleforholdet mellem certifikatindehaveren og den person, som uberettiget benytter den digitale signatur. Den blotte overgivelse af den private nøgle med tilhørende adgangskode til en anden antages næppe i sig selv at indebære, at den pågældende herved får fuldmagt eller i øvrigt kan anses som legitimeret til at indgå aftaler på certifikatindehaverens vegne. Der skal formentlig mere til, f.eks. at den uberettigede bruger i forvejen er fuldmægtig for certifikatindehaveren, eller at certifikatindehaveren ved sin adfærd har givet tredjemand (modtageren) grund til at tro, at der foreligger et fuldmagtsforhold, f.eks. ved at hovedmanden accepterer, at en person optræder på en sådan måde, at tredjemand får indtryk af, at den pågældendes dispositioner binder hovedmanden. Der vil i praksis normalt være tale om tilfælde, hvor der består et vist interessefællesskab mellem hovedmanden og mellemmanden, f.eks. i form af ægteskab, forretningsforbindelse eller ansættelsesforhold.

Under alle omstændigheder kan spørgsmålet om, hvorvidt en certifikatindehavers adfærd vil bevirke en retlig forpligtelse over for godtroende løftemodtagere, ikke afgøres uden en samlet vurdering af det samlede hændelsesforløb, herunder kendskab til, hvilke oplysninger den enkelte løftemodtager måtte have været i besiddelse af om forholdet mellem certifikatindehaveren og den, der (uberettiget) har afgivet løftet ved brug af den digitale signatur.

Hvis den private nøgle er kompromitteret som følge af certifikatindehaverens egen uagtsomhed, og certifikatindehaveren ikke efterfølgende sørger for at få spærret sin signatur, vil dette efter omstændighederne kunne indgå i den samlede vurdering af, om certifikatindehaveren bliver aftaleretligt forpligtet. Manglende spærring vil således efter omstændighederne kunne medføre, at certifikatindehaveren anses for at have givet besidderen af den private nøgle, der uhindret får mulighed for fortsat at anvende denne, fuldmagt hertil. Der skal dog formentlig temmelig meget til, og navnlig må det formentlig kræves, at certifikatindehaveren har viden om, at den private nøgle er kompromitteret.

Spørgsmålet om, hvorvidt en certifikatindehaver pådrager sig *erstatningsansvar* ved at foretage handlinger eller undladelser, som bevirker, at en anden ved at benytte certifikatindehaverens private nøgle påfører andre tab, må afgøres efter almindelige erstatningsretlige principper.

...

7.4.3. Udvalgets overvejelser om behovet for lovregler

Udvalget finder, at dansk rets almindelige regler og principper, således som de er beskrevet i nr. 7.4.2, giver tilfredsstillende muligheder for at løse de problemer, der kan opstå ved andres uberettigede brug af digitale signaturer.

Ligesom ved papirbaserede underskrifter må det klare udgangspunkt på tilsvarende måde ved digitale signaturer antages at være, at man ikke bliver bundet af erklæringer, som andre uberettiget afgiver i ens navn.

Dansk rets almindelige regler giver efter udvalgets opfattelse også tilfredsstillende muligheder for, at domstolene i konkrete tilfælde kan modificere dette udgangspunkt, når ... den enkelte sags omstændigheder giver grundlag herfor. Således må det i overensstemmelse med almindelige aftaleretlige principper antages, at en certifikatindehaver efter omstændighederne vil kunne blive bundet af tredjemands uberettigede dispositioner under anvendelse af den digitale signatur, hvis certifikatindehaveren ved sin adfærd uagtsomt har muliggjort eller lettet tredjemands misbrug af signaturen, og der som følge af certifikatindehaverens adfærd ud fra en konkret vurdering må antages at være etableret et fuldmagtsforhold mellem certifikatindehaveren og den, der uberettiget bruger den digitale signatur, eller hvis certifikatindehaveren efterfølgende godkender dispositionen.

Udvalget finder derfor ikke grundlag for at foreslå indførelse af særlige lovregler for anvendelsen af digitale signaturer med henblik på gennem lovbestemmelser at søge at regulere, hvilken adfærd der vil kunne føre til, at certifikatindehaveren bliver forpligtet i tilfælde af, at tredjemand misbruger en digital signatur. Efter udvalgets opfattelse afgøres sådanne spørgsmål både ved digitale signaturer og ved andre kommunikationsformer som udgangspunkt mest hensigtsmæssigt af domstolene på grundlag af en konkret vurdering af den enkelte sags omstændigheder mv.”

Højesterets begrundelse og resultat

Det fremgår af retsplejelovens § 478, stk. 1, nr. 5, at tvangsfuldbyrdelse kan ske på grundlag af gældsbreve, når det udtrykkeligt er bestemt i dokumentet, at det kan tjene som grundlag for fuldbyrdelse. Efter § 478, stk. 4, 1. pkt., kan der bl.a. i de i stk. 1, nr. 5, nævnte tilfælde foretages fuldbyrdelse hos enhver, der ved sin underskrift på dokumentet har forpligtet sig som skyldner, selvskyldnerkautionist eller pantsætter, og i medfør af bestemmelsens 2. pkt. kan underskriften på gælds brevet i de tilfælde, der er nævnt i stk. 1, nr. 5, være tilføjet digitalt.

Højesteret lægger efter bevisførelsen til grund, at B udleverede sit nøglekort til NemID sammen med brugernavn og adgangskode til tredjemand, som herefter uden hans medvirken misbrugte NemID-oplysningerne ved at underskrive et digitalt gældsbrev og derved optog lånet hos Basisbank A/S.

Afgørelsen af, om indehaveren bliver aftaleretligt forpligtet i tilfælde af, at tredjemand misbruger indehaverens digitale signatur, må træffes på grundlag af en konkret vurdering af det samlede hændelsesforløb. I denne vurdering indgår bl.a., under hvilke omstændigheder tredjemand er kommet i besiddelse af indehaverens nøgle (brugernavn, adgangskode og nøglekort

til NemID), om indehaveren har haft kendskab til, at tredjemand er kommet i besiddelse af de pågældende oplysninger, og om indehaveren har gjort, hvad der var muligt for at forhindre misbrug, f.eks. ved at spærre sit NemID så hurtigt som muligt, jf. herved betænkning nr. 1456/2004 om e-signaturs retsvirkninger, side 105-110.

Herefter tiltræder Højesteret af de grunde, der er anført af landsretten, at B har udvist en sådan grad af uagtsomhed, at han i forhold til Basisbank hæfter for låneoptagelsen på aftaleretligt grundlag, selv om underskriften ikke er tilføjet digitalt af ham selv.

Højesteret stadfæster derfor landsrettens kendelse, hvorefter der kan ske tvangsfuldbyrdelse hos B på grundlag af det digitale gældsbrief.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

I sagsomkostninger for Højesteret skal statskassen betale 6.250 kr. til Basisbank A/S.